

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 19 listopada 2009 r.

**Pani
Genowefa Milczarek
Dyrektor
Liceum Ogólnokształcącego
im. Stefana Żeromskiego
w Żyrardowie**

LWA- 410-44-03/09
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Żyrardowie (zwanym dalej LO lub Liceum), dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 oraz wybranych zagadnień dotyczących roku szkolnego 2009/2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 28 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Liceum dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu.

1. W okresie objętym kontrolą, zajęcia wychowania fizycznego w LO były prowadzone w wymiarze zgodnym z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*², tj. 3 godziny lekcyjne tygodniowo w 27 oddzielnych grupach dziewcząt i chłopców. Z 81 godzin lekcyjnych zajęć realizowanych w tygodniu przez wszystkie grupy

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

klas I- III, 65 godzin (tj. 80%) odbywało się na hali sportowej oraz boisku Ośrodka Rekreacji i Sportu w Żyrardowie, natomiast 16 pozostałych godzin lekcyjnych (tj. 20%) - w sali gimnastycznej LO.

W toku kontroli zostało przeprowadzone badanie liczby uczniów ćwiczących podczas zajęć wychowania fizycznego w wybranym tygodniu. Wynika z niego, że na zajęciach obecnych było 94,5% uczniów, spośród których nie ćwiczyło: 10,5% - z powodu zwolnienia lekarskiego (stałego lub zwolnienia z wychowania fizycznego), 5,5% - z powodu braku stroju, 3,5% - zostało zwolnionych z zajęć przez rodziców, a 0,5% nie ćwiczyło z innych przyczyn

Szkoła stworzyła uczniom możliwość udziału we współzawodnictwie sportowym. W kontrolowanym okresie Liceum zajmowało 2 – krotnie I miejsce w klasyfikacji generalnej szkół ponadgimnazjalnych powiatu żyrardowskiego w rozgrywkach sportowych. Z danych udostępnionych NIK wynika, że za osiągnięcia sportowe w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 zostało wyróżnionych nagrodami odpowiednio 75 i 77 uczniów.

NIK zwraca uwagę, że na tle powyższych dokonań, ma miejsce znikome zaangażowanie LO w organizowaniu sportowych zajęć pozalekcyjnych. Zajęcia te (piłka siatkowa i gimnastyka zdrowotna) były prowadzone jedynie w roku szkolnym 2007/2008, a ich zaprzestanie było spowodowane niską frekwencją uczniów. Zdaniem NIK, przyczyną niewielkiego zainteresowania uczniów uczestnictwem w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych przez Szkołę jest niedostateczne rozpoznanie potrzeb i związana z tym mało atrakcyjna formuła tych zajęć.

2. Nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego (dwóch mianowanych i dwóch kontraktowych) spełniali wymogi określone w § 2 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*³.

NIK negatywnie ocenia fakt, iż realizowany w Liceum program wychowania fizycznego *Od zabawy do sportu i rekreacji* (z listy Ministra Edukacji Narodowej) nie został w planach zajęć wychowania fizycznego odpowiednio zmodyfikowany i dostosowany do warunków, którymi dysponuje Szkoła - brak możliwości realizacji np. pływania, narciarstwa, niektórych elementów gimnastyki podstawowej.

Opracowane przez nauczycieli plany dydaktyczne nie określały konkretnych wymagań wynikających z podstawy programowej, propozycji sposobu pomiaru osiągnięć, szczegółowych kryteriów oceny tych osiągnięć i przybliżonych terminów realizacji. Nie zawierały ponadto odniesień do form i metod pracy z uczniem.

3. Wymagania dotyczące oceniania uczniów przez nauczycieli wychowania fizycznego zawarte były w dokumencie *Kryteria oceniania z wychowania fizycznego* (tzw. przedmiotowy system oceniania), który zgodny był z zasadami i celami wewnątrzszkolnego systemu oceniania zawartymi w Statucie LO. Zgodnie z § 7 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania,*

---

³ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.

*klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*⁴ w *Kryteriach* określono, że podstawą oceny z wychowania fizycznego jest wysiłek włożony przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Uwzględnia również ocenę postępów uczniów w zakresie umiejętności i wiadomości z poszczególnych dyscyplin sportowych. *Kryteria oceniania z wychowania fizycznego* zostały sformułowane ogólnie, nie zawierają opisu sposobu sprawdzania osiągnięć edukacyjnych oraz narzędzi diagnozy, a także określenia wymagań dla uczniów z deficytami rozwojowymi.

Przeprowadzona w toku kontroli obserwacja 4 lekcji z zajęć wychowania fizycznego wskazuje, że były one prowadzone przede wszystkim metodami odtwórczymi z zastosowaniem form organizacyjnych zdeterminowanych trudnymi warunkami, z użyciem wyłącznie piłek jako środków dydaktycznych. Na wszystkich zajęciach występował nadmierny hałas, uniemożliwiający dostateczną komunikację. Na dwóch lekcjach nie zaobserwowano czynności oceniania bieżącego osiągnięć uczniów.

4. Uwagi NIK dotyczą braku zapewnienia uczniom i nauczycielom bezpieczeństwa na zajęciach realizowanych na sali gimnastycznej LO. Stwierdzono, że okna, oświetlenie oraz kaloryfery na sali nie były odpowiednio zabezpieczone, a podłoga wyłożona była płytkami PCV. Sala nie posiadała również zaplecza, tj. szatni i sanitariatów z prysznicami.

Sprzęt stanowiący wyposażenie sali gimnastycznej (poza 5 materacami) nie posiadał odpowiedniego atestu bądź certyfikatu, co było niezgodne z § 9 ust. 3 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁵. Według § 2 tego *rozporządzenia*, dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek.

NIK negatywnie ocenia fakt, iż żaden z czterech nauczycieli prowadzących zajęcia wychowania fizycznego w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 nie został przeszkolony w zakresie udzielania pierwszej pomocy, co było niezgodne z § 21 ww. *rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r.* Dopiero w czasie trwania kontroli NIK nauczyciele wychowania fizycznego ukończyli kurs podstawowy w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Ustalono, że podczas zajęć wychowania fizycznego w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 miały miejsce 3 wypadki (złamania) wobec których nie zastosowano w pełni przepisów określonych w § 41 - 47 ww. *rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r.*, gdyż nie powołano zespołów powypadkowych, nie sporządzono protokołów powypadkowych, a także nie zawiadamiano o wypadkach (poza rodzicami uczniów) podmiotów wymienionych w § 41 ust. 1, tj. pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę, radę rodziców.

---

⁴ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.

5. NIK zwraca uwagę, że Dyrekcja Liceum w roku szkolnym 2007/2008 zrealizowała jedynie 50% zaplanowanych hospitacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli wychowania fizycznego.

Zgodnie z § 4 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz*⁶ hospitacja jest bezpośrednią obserwacją realizowania przez nauczycieli statutowych zadań szkoły, a w szczególności zajęć prowadzonych z uczniami.

W badanym okresie nauczyciele wychowania fizycznego nie brali udziału w żadnych specjalistycznych formach doskonalenia pomimo, iż odbywają staże na wyższe stopnie awansu. Również wieloletni plan doskonalenia zawodowego nauczycieli na okres 2004 – 2009 nie przewidywał udziału nauczycieli wychowania fizycznego w szkoleniu zawodowym, podczas gdy zgodnie z § 6 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli*⁷ dyrektor szkoły opracowując wieloletni plan doskonalenia zawodowego nauczycieli powinien mieć na uwadze m.in. plany rozwoju zawodowego nauczycieli.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu zapewnienia prawidłowych warunków w zakresie bezpieczeństwa przy realizacji zajęć wychowania fizycznego na sali gimnastycznej LO.
2. Zapewnienie wyposażenia Szkoły w szatnie i sanitariaty (prysznic) przy sali gimnastycznej.
3. Przestrzeganie zasad postępowania określonych w § 41 – 47 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*.
4. Uszczegółowienie *Kryteriów oceniania z wychowania fizycznego*.
5. Rozpoznanie rzeczywistych potrzeb uczniów w zakresie sportowych zajęć pozalekcyjnych.
6. Przeprowadzanie hospitacji zajęć zgodnie z ustalonym planem.
7. Planowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w oparciu o rzeczywiste potrzeby, uwzględniające ich plany rozwoju zawodowego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pani Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie

---

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 235, poz. 1703

⁷ Pełna nazwa rozporządzenia brzmi: *w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków* (Dz. U. Nr 46, poz. 430).

wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.